

N:o 207.

Af herr **M. Dahn**, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Kongl. Maj:t har i proposition n:o 40 till innevarande Riksdag föreslagit ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862. Då det kongl. förslaget med hänsyn till sådan begränsning af den kommunala rösträtten, som man med nuvarande röstförtryck haft anledning att hoppas, synes mig mindre tillfredsställande, har jag i någon mån sökt komplettera detsamma. Kongl. Maj:t föreslår visserligen begränsning af aktiebolags rösträtt för andra beskattningsföremål än jordbruksfastighet, men någon allmän begränsning af den kommunala rösträtten på landet föreslås icke, oaktadt behovet af och krafvet på en sådan begränsning riksdag efter riksdag gifvit sig till känna.

Att träffa rätta begränsningstalet är väl ej någon lätt sak. Hvad som är lämpligt med afseende på en mindre kommun, passar ej in på en större; och hur litet ett relativt röstmaximum af till och med $\frac{1}{20}$, såsom Kongl. Maj:t föreslagit för aktiebolagen, är i stånd att åstadkomma en effektiv verkan i fråga om rösträttens begränsning i de större kommunerna, framgår klart af rösträttskomiténs utredning. Men jag anser dock nämnda begränsningstal af $\frac{1}{20}$ såsom röstmaximum för aktiebolag någorlunda tillfredsställande, om dessa bolags rösträtt för jordbruksfastighet begränsas med samma tal. Det finnes ej heller, enligt min uppfattning, någon skälig anledning att härvidlag fastställa olika begränsningstal, då ju jordbruket för bolagen helt naturligt är

en bisak och något egentligt intresse för den kommun, der bolaget eger sina jordbruksfastigheter, näppeligen torde förekomma, utom för att undvika utgifter för kommunala behof eller pålägga kommunen sådana i bolagets intresse.

Beträffande den kommunala rösträttens begränsning i allmänhet, anser jag, att man bör hålla fast vid det röstmaximum, som hittills vunnit största tillslutning inom Riksdagen, nemligen $\frac{1}{10}$, och detta oberoende af hvad skatteföremål, rösträtten grundar sig på. Och är det min öfvertygelse, att en begränsning af den kommunala rösträtten i allmänhet lika litet bör uppskjutas i afvaktan på vidtutseende reformer inom den kommunala beskattningen, som en begränsning af aktiebolagens rösträtt, enligt Kongl. Maj:ts uppfattning, tål vid ett uppskof; utan ega, enligt min mening, Kongl. Maj:ts skäl för en partiel rösträttsreform minst lika stor befogenhet för en allmän begränsning af den kommunala rösträtten. Och hyser jag äfven den af Kongl. Maj:t uttalade öfvertygelsen, att olägenheter, som vållas af att undanskjuta nödvändiga reformer på den kommunala rösträttens område, äro af vida större betydighet än den olägenhet, som kan ligga deri, att bestämmelserna om nämnda rösträtts begränsning möjligen kunna blifva underkastade ändring i följd af annan grund för kommunalbeskattningen.

Men skall man åstadkomma en verklig begränsning af magten inom kommunen, nödgas man, såsom öfverdirektör Sidenbladh föreslår, äfven fastställa en gräns, öfver hvilken röstetalet icke får stiga, ett s. k. absolut röstmaximum. Och synes mig hans förslag, att ej någon må rösta för mera än 1,000 fyrkar, vara synnerligen lämpligt, helst som detta röstetal motsvarar röstmaximum för städerna.

Med anledning af Kongl. Maj:ts proposition n:o 40 till innevarande Riksdag och på grund af det anförda, vågar jag härmed föreslå,

att 11 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 erhåller följande förändrade lydelse.

§ 11.

Röstvärdet skall begränsas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal; dock må ej af aktiebolag rösträtt utöfvas för mera än en tjugonedel och af annan röstberättigad för mera än en tiondedel af kommu-

nens hela fyrktal, eller i något fall för högre röstetal än det, som motsvarar ett tusen fyrkar.

Der för — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — bestämda grunden.

Häraf möjligen föranledda ändringar i öfriga paragrafer anhålles, att utskottet måtte verkställa.

Stockholm den 15 februari 1898.

M. Dahn.

N:o 208.

Af friherre **I. von Knorring m. fl.**, *i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.*

Sedan flertalet af landsbygdens representanter inom Andra Kammaren under en lång följd af år uttalat sig för en begränsning af den kommunala rösträtten inom landskommunerna, beslöt omsider Riksdagen år 1894 att afgifva en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning och framläggande af förslag i ämnet. I den kongl. proposition, som med anledning häraf aflåtits till innevarande Riksdag, har emellertid Kongl. Maj:t föreslagit en begränsning af rösträtten endast för aktiebolag, hvarvid Kongl. Maj:t dock ansett, att dessas rösträtt för jordbruksfastighet bör lemnas oförändrad. Kongl. Maj:t visar sig således benägen blott för en *partiel* lösning af frågan. Visserligen föreslås äfven en till utseendet mera allmänt gällande bestämmelse, nemligen den, att rösträtt icke må af någon utöfvas för större röstetal, än